

Mellékletek:

Ruttkay-Miklián Géza gyóni evangélikus lelkész 1952-ben kiadott passiókönyve

A szerző rövid életrajza:

Ruttkay-Miklián Géza 1905. március 29-én, Aszódon született. Nemes családból származott, ősei a felvidéki Ruttkáról települtek a Pest-vármegyei településre. Édesapja Ruttkay-Miklián Gyula (*1868 †1936) építési vállalkozó, édesanyja Horváth Ilona (*1879 †1936), akik öt gyermeket, négy fiút és egy leányt neveltek fel evangélikus szellemiségben. Szülőhelyén, Petőfi Sándor egykori iskolájában érettségizett, majd Sopronban teológiai tanulmányokat végzett. Budapesten egyéves kereskedelmi szaktanfolyamon is tanult, de végül Gyula bátyja nyomdokán haladva a lelkészi pályára lépett. 1930-31-ben Kondoroson volt segédlelkész, majd ugyancsak segédlelkészként 1934-ig Kelenföldön szolgált. Itt nyílt alkalma az evangélikus sajtómunkába betekinteni, és ami még annál is lényegesebb, bekapcsolódni. 1934-ben Mezőhegyesre nevezték ki missziós lelkésznek, majd 1938-tól a szentetornyai lelkészi állást töltötte be, ahol rengeteg értékes tapasztalatot szerzett a tanyai világban. Rendszeresen publikált az egyházi lapokban, az Evangélikus Presbiter című lap működését, továbbá a Szentetornyai evangélikusok egyházi értesítőjét szerkesztőként segítette. Iskolai használatra énekeskönyvet állított össze és adott ki, majd a presbiterek munkáját és a harcoló evangélikus katonák lelkiéletét is kiadvánnyal segítette. A könyvek rendszerint átdolgozva, bővítve több kiadást is megértek. A gyóni szószéken a Kiskőrösre távozó dr. Murányi György lelkészt váltotta, Bakay Péter esperes 1943. január 24-én iktatta új hivatalába. A II. világháború, majd a kommunizmus nehéz időszakában vezette a gyóni közösséget. Egyházi irodalmi tevékenységének lehetőségei jelentősen beszűkültek. 1952-ben – a legintenzívebb vallásüldözés időszakában – adta ki az Evangélikus Egyetemes Sajtóosztály a „Passio” című munkáját, melyben az Úr Jézus Krisztus szenvedéstörténetét dolgozta fel, továbbá időről időre az Evangélikus Élet hasábjain is publikált. Lelkészi munkáját kántorként segítette felesége, Schneider Margit (*1910 †1983), akit még a soproni években ismert meg és négyévi jegyesség után vett feleségül, házasságukból négy gyermek született. Ruttkay-Miklián lelkész úr 1956-ban a községi Nemzeti Bizottság tagjaként volt részese a forradalom ügyének. A megtorlás során, az 1956. december 10-i Bikszá-ügy közvetlen utóéletében került a hatalom látókörébe. Amikor ugyanis a népitélet után orosz katonák és harckocsik szállták meg a falut, három, az erdei munkából hazafelé tartó fiatalember, egy idősebb férfi biztatására, félreverték az evangélikus templom harangjait, figyelmeztetve a veszélyre a község lakosait. A váratlan harangszót észlelő Ruttkay tiszteletes - a fiatalok érdekében - azonnal leszidta és hazazavarta őket, de nem árulta el nevüket a hatóságoknak, pedig nagyon sokszor kihallgatták ezért. A titok azonban titok maradt, és a riadóztató harangszó tetteit a hatalom, minden igyekezete, pressziója ellenére, soha nem volt képes felderíteni.

Közel 34 évi szolgálat után vonult nyugalomba, feleségével 1976 októberében vettek búcsút a gyülekezettől. Szolgálatát Harmincz István felügyelő emelkedett szavakkal köszönte meg, míg a fiatalok nevében Zelenák Júlia 34 szál virágot nyújtott át volt lelkészüknek.

Nyugdíjasként Budapesten, a kelenföldi gyülekezet tevékenységét segítette. Felesége halála után egy hónappal, 1983. február 19-én adta vissza lelkét Teremtőjének. Poraik a Farkasréti temetőben nyugsznak.

A „Passio” összeállításának körülményeit, lényeges tudnivalóit magától a szerzőtől ismerhetjük meg a könyv bevezetőjéből:

„Előszó

Az Úr Jézus Krisztus szenvedésének és halálának története, a Passió virágvasárnapi és nagypénteki felolvasása, evangélikus gyülekezeteinknek kiváltságos ünnepe volt.

A szenvedéstörténetet két főrészben dolgoztam fel, kétszeri - virágvasárnapi és nagypénteki – felolvasásra. Virágvasárnapra a szenvedést megelőző, de közvetlen a szenvedéssel összefüggő és arra utaló eseményeket és jézusi beszédeket vettem fel, nagypéntekre pedig magát a szenvedés útját, Jézus elfogásától a sírba tételéig. Így a könyv azokon a helyeken is használható, ahol virágvasárnapon nem szoktak Passiót olvasni.

Az énekeket a legelterjedtebb két énekeskönyvből, a dunántúliból és a szarvasiból vettem, mind közismert dallamokra. Egy-két ének az Evangéliumi Énekek című füzetből való.

Köszönetet kell mondanom az Evangélikus Egyetemes Egyház Sajtóosztálya vezetőinek, dr. Vető Lajos és Dezséry László püspököknek, akik a kiadásra való készségükkel és hasznos útmutatásaikkal, valamint dr. Karner Károly teol. akadémiai tanárnak, aki komoly szövegbírálatával segítettek ahhoz, hogy passió-könyvem a gyülekezetek rendelkezésére állhasson és szolgálatát Isten Szentlelkének segítségével betölthesse.

Az Úr kegyelme fedezze el könyvem hiányosságait s engedje meg, hogy azoknak ellenére is szerény eszköze lehessen Isten országa építésének.

Gyón, 1952. húsvétján.

Ruttkay-Miklián Géza.”

Tartalom:

I. Virágvasárnap

Útban Jeruzsálem felé
A jeruzsálemi bevonulás
A templomtisztítás
Jézus megkenetése
Júdás bűnös vállalkozása
Az utolsó vacsora
A lábmosás
Jézus leleplezi Júdást
Az úrvacsora szerzése
Péter fogadkozása
Jézus búcsúbeszéde
Jézus gyötrődése a Gecsemánén

Imádságok a virágvasárnapi passióhoz

I. Passió-olvasás előtt
II. Passió-olvasás után

II. Nagypéntek

Júdás árulása
Jézus elfogatása
Jézus Annás előtt
Jézus Kajafás előtt

Péter bűne
Júdás késő bűnbánata
Jézus Pilátus előtt
Jézus Heródes előtt
Vissza Pilátushoz
Jézust vagy Barabbást?
Pilátus bukása
Fel a Golgothára
Jézus megfeszítése
Jézus a kereszten
Jézus halála
Jézus temetése

Imádságok a nagypénteki passióhoz

I. Passió-olvasás előtt

II. Passió-olvasás után

Ruttkay-Miklián Géza lelkész úr a gyóni gyülekezet 20. századi történetének meghatározó lelképásztora volt. A legnehezebb időszakban a legtovább, közel 34 évig szolgált a közösséget, a munkáját kántorként segítő feleségével együtt. Számon tartott egyházi szerzőként érkezett Gyónra. A Rákosi-korszakban, a legintenzívebb vallásüldözés időszakában kiadott „Passio” című munkája nyílt kiállítás a hite, felekezete, egyháza, a kereszténység mellett, és komoly személyes kockázatokat magában hordozó szembenállás az akkori kíméletlen hatalommal. Hasonló precedens nincs városunk helytörténetében, ezért annak megörökítése alapvető érdek. Fentiek alapján értéktárunk kulturális örökség kategóriáját a „Passio” című könyv jelentősen gyarapítja.

Bibliográfia

Ruttkay-Miklián Géza kötetei, kiadványai szerzőként és összeállító szerkesztőként:

Ruttkay-Miklián Géza (összeáll. és kiad): Evangélikus kis énekeskönyv: iskolai használatra. Budapest, Mérnökök Ny., 1937. 20 p. Az énekeskönyv átdolgozva, bővítve 1948-ig 7 kiadásban, több tízezer példányban jelent meg.

Ruttkay-Miklián Géza (összeáll.): Órállóul adtalak téged: evangélikus presbiterek könyve. Harangszó, Győr, 1942. 72 p.

Ruttkay-Miklián Géza: Isten a mi oltalmunk: harcoló evangélikus katonák imádságai. Kecskemét, Üzenet, 1942. 55, 9 p. A kötet 3 kiadást ért meg.

Ruttkay-Miklián Géza: Igehirdetés és honvédelem. Luther Szövetség, Budapest, 1943. 8 p.

Ruttkay-Miklián Géza (összeállította): Passio: a mi Urunk, Jézus Krisztus szenvedésének és halálának szent története: I. Virágvasárnapra; II. Nagypéntekre. Budapest, Evangélikus Egyetemes Sajtóosztály, Budapest, 1952. 32 p.

Gyülekezettörténeti munkája:

A gyóni evangélikus egyházköztség története 1910-1951. Gépelt kézirat, készült 1951. július 27-én. 9 p.

Írásai az evangélikus sajtóban: Evangélikusok Lapja (1932), Lelkipásztor (1934-1961), Evangélikus Népiskola (1936), Harangszó (1936-1941), Üzenet (1937-1944), Evangélikus Élet (1950-1973), Evangélikus Naptár (1969-1973).

Szépírása antológiában:

Ruttkay-Miklián Géza: Gólyáék lakásügye. In: D. Káldy Zoltán (szerk.): Somvirág. Evangélikus lelkészek szépírásai. Evangélikus Egyetemes Sajtóosztály, Budapest, 1966. pp. 136-140.

Bencze Imre: Sokon is hűség! Evangélikus Élet 1986. július 27. p. 3.

Bizik László: Lelkésziktatás a legfiatalabb papok egyházmegyéjében. Evangélikus Élet 1976. október 31. p. 4.

Detre János: Gyóni Evangélikus Egyházközség. In: Detre János (szerk.): Órállók. Luther Kiadó, Budapest, 2006. pp. 270-282.

Evangélikus Élet: Ruttkay-Miklián Géza 1905-1983. 1983. április 10. p. 3.

Hortobágyi Jenő (szerk.): Keresztény magyar közéleti almanach II. kötet, M-Zs. Pátria Rt., Budapest, 1940. pp. 902-903.

K. L.: „hogy teljességre jussatok”. Kétszáz éves a gyóni gyülekezet. Evangélikus Élet 1984. február 12. p. 3.

Koczor Tamás: Ki emlékszik Ruttkay Miklián Gézára? Evangélikus Élet 2005. április 17. p. 10.

N. Gy.: A teológusok életéből. Teológus-vasárnap a gyóni gyülekezetben. Evangélikus Élet 1969. november 30. p. 2.

Pásztor Pál: „Vándorútnak vége már” - Ruttkay-Miklián Géza. In: Evangélikus Naptár, 1984. pp. 134-135.

V. L.: Evangelizáció Gyónon. Evangélikus Élet 1950. március 26. p. 4.

Összeállította: Valentyik Ferenc